

Grup d'habitatge i salut

Memòria d'activitat

20
16
20
19

©2020 Agència de Salut Pública de Barcelona

Tots els drets reservats. No es permet la reproducció total ni parcial de las imatges o textos d'aquesta publicació sense prèvia autorització.

<https://www.aspb.cat/documents/grup-habitatge-salut-2016-2019>

Grup d'Habitatge i Salut. Memòria d'activitat 2016-2019

de l'[Agència de Salut Pública de Barcelona](#) està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons](#)

Els permisos addicionals als d'aquesta llicència es poden trobar a:

<https://www.aspb.cat/documents/habitatge-salut-memoria-activitat-2016-2019>

Grup d'Habitatge i Salut. Memòria d'activitat 2016-2019.

Presidenta de l'Agència de Salut Pública i Regidora de Salut, Envel·liment i Cures de l'Ajuntament de Barcelona

Gemma Tarafa i Orpinell

Gerenta de l'Agència de Salut Pública de Barcelona

Carme Borrell i Thió

Responsables de l'Informe

Carme Borrell

Juli Carrere

Ana Fernández

Ana Novoa

Laura Oliveres

Catherine Pérez

Alexia Reyes

Esther Sánchez

Hugo Vásquez

Cita recomanada

Grup d'Habitatge i Salut. Grup d'Habitatge i Salut. Memòria d'activitat 2016-2019. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona; 2020.

Índex

Resum executiu _____	4
Resumen ejecutivo _____	5
Executive summary _____	6
Antecedents _____	7
Objectius i línies de treball _____	8
Projectes _____	10
Altres estudis _____	23
Tesis i tesines _____	27
Altres productes de transferència _____	29
Altres activitats del Grup _____	32

Resum executiu

L'any 2016 es va constituir el Grup d'Habitatge i Salut de l'Agència de Salut Pública de Barcelona. El present document és un recull de les activitats del Grup des de la seva creació fins finals de l'any 2019. S'expliquen els objectius del Grup i les principals línies de treball, els projectes de recerca i altres investigacions que ha liderat o en els que ha participat, les tesi i tesines supervisades, així com altres productes de transferència del coneixement i altres activitats.

Resumen ejecutivo

El año 2016 se constituyó el Grupo de Vivienda y Salud de l'Agència de Salut Pública de Barcelona. El presente documento recoge las actividades del Grupo desde su creación hasta finales del año 2019. Se explican los objetivos del Grupo y las principales líneas de trabajo, los proyectos de investigación y otras investigaciones que ha liderado o en las que ha participado, las tesis y tesinas supervisadas, así como otros productos de transferencia del conocimiento y otras actividades.

Executive summary

The Housing and Health Group of the Barcelona Public Health Agency was created in 2016. This document details the Group activities from its creation until the end of 2019. The Group objectives and main lines of work, research project and other investigations led or participated by the Group, supervised theses or minor theses, and other knowledge transfer products and other activities are explained.

Antecedents

L'any 2011, en el marc del projecte europeu Sophie, diverses persones de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) van començar a investigar la relació existent entre habitatge i salut. Un cop finalitzat el projecte i amb l'objectiu de donar-li continuïtat a aquesta línia de recerca, a finals del 2016 es va constituir el Grup d'Habitatge i Salut de l'ASPB, un equip de persones interdisciplinar en el què participen diversos serveis de l'ASPB. El Grup va ser reconegut per l'AGAUR l'any 2018.

Inicialment, les principals línies de recerca es van centrar en l'impacte en salut de la inseguretat residencial i de la pobresa energètica. Posteriorment, també s'han ampliat a altres temes tal i com la gentrificació o l'habitatge cooperatiu.

Objectius i línies de treball

Objectius

El grup de treball té els següents objectius:

1. Aprofundir en el coneixement de la relació entre habitatge i salut.
2. Avaluar intervencions orientades a millorar l'accés i les condicions relacionades amb l'habitatge.
3. Donar visibilitat als problemes relacionats amb l'habitatge i el seu impacte sobre la salut i el benestar de les persones i fer advocacia per desenvolupar polítiques i intervencions per fer front a aquesta problemàtica.
 - Participar en activitats de difusió dels resultats de la recerca en habitatge i salut en què participa el Grup i les conseqüents recomanacions que se'n deriven.
 - Organitzar sessions científiques sobre habitatge i salut.
 - Fer servir els canals de comunicació de l'ASPB i del Grup d'Habitatge i Salut per visibilitzar la problemàtica i fer advocacia.
4. Fomentar el treball intersectorial en l'abordatge dels problemes relacionats amb l'habitatge i la salut.
 - Avançar en mecanismes formals de col·laboració per realitzar estudis i intervencions conjuntes amb l'Ajuntament de Barcelona.
 - Promoure la participació de diversos Serveis de l'ASPB en l'estudi d'habitatge i salut.
 - Participar en el Consell de l'Habitatge Social de Barcelona.
 - Promoure la col·laboració amb moviments socials relacionats amb l'habitatge.
 - Promoure la col·laboració amb altres entitats de recerca que treballin en habitatge i salut.

5. Formar a persones investigadores i a professionals en la relació que existeix entre habitatge i salut.
 - Supervisar tesis, tesines i d'altres treballs formatius relacionats amb l'estudi de l'habitatge i salut.
 - Organitzar sessions científiques sobre habitatge i salut.

Línies de treball

Les principals línies de treball del Grup d'Habitatge i Salut són les següents:

- Inseguretat residencial i salut.
- Pobresa energètica i salut.
- Habitatge cooperatiu en cessió d'ús i salut.
- Gentrificació i salut.

Projectes

Efectes de la inseguretat residencial i la pobresa energètica en la salut de persones afectades pertanyent a la Plataforma de Afectadas por la Hipoteca (PAH) i l'Alianza contra la Pobreza Energética (APE)

Línia de treball

Inseguretat residencial, pobresa energètica i salut.

Objectius

Aquest projecte consta dels següents objectius:

1. Analitzar la situació sociodemogràfica i laboral de les persones afectades per l'amenaça de desnonament (i les seves diferents etapes) pertanyents a la PAH de Catalunya i comparar-la amb la població general.
2. Analitzar la situació de salut de les persones afectades per l'amenaça de desnonament (i les seves diferents etapes) pertanyents a la PAH de Catalunya i comparar-la amb la població general.
3. Analitzar la situació sociodemogràfica i laboral de les persones afectades per inseguretat residencial i/o pobresa energètica pertanyents a la PAH i/o la APE de Barcelona i comparar-la amb la població no afectada de la ciutat.
4. Analitzar la situació de salut de les persones afectades per pobresa energètica pertanyents a la PAH i/o la APE de Barcelona i comparar-la amb la població no afectada de la ciutat.
5. Identificar si els eixos de desigualtat (com el gènere, edat, classe social, ètnia o territori) modulen els efectes de la inseguretat residencial i la pobresa energètica sobre la salut de les persones afectades.

6. Analitzar l'estat de salut mental de les persones afectades segons la co-existència d'inseguretats (residencial, energètica i/o alimentària), en dones i en homes pertanyents a la PAH i/o APE de Barcelona.
7. Conèixer els mecanismes involucrats en l'associació entre la inseguretat residencial per motius econòmics i la salut en una població de persones pertanyents a la PAH de Barcelona.
8. Col·laborar amb moviments socials per a generar evidència que serveixi d'eina d'advocacia per a la lluita pel dret a l'habitatge.

Metodologia

En aquest projecte s'utilitzen metodologies quantitatives i qualitatives. Respecte de les quantitatives, en la seva majoria són estudis de disseny transversal. Les fonts d'informació del qual són l'Enquesta d'Afectades per la Inseguretat Residencial i la Pobresa Energètica (elaborada en conjunt entre el Grup d'Habitatge i Salut de la ASPB, la PAH, la APE, Enginyers sense Fronteres i el Observatori DESC), l'Enquesta de Salut de Catalunya i l'Enquesta de Salut de Barcelona. L'anàlisi estadístic d'aquests estudis inclou anàlisis descriptives de les dades i el càlcul de mesures d'associació a través de models de regressió de Poisson robusta. En el cas de l'estudi qualitatiu, es va utilitzar la metodologia de fotoveu, la qual és un tipus de investigació-acció participativa.

Període d'execució

Inici projecte: 01/04/2014

Final projecte: 31/07/2020

Difusió

Articles

1. Vásquez-Vera H, Fernández A, Novoa AM, Delgado L, Barcala J, Macías C, et al. "Our lives in boxes": Perceived community mediators between housing insecurity and health using a photovoice approach. *Int J Equity Health*. 2019;18:52.
2. Vásquez-Vera H, Rodríguez-Sanz M, Palència L, Borrell C. Foreclosure and Health in Southern Europe: Results from the Platform for People Affected by Mortgages. *J. Urban Health*. 2016;93:312–330.

Comunicacions a jornades i congressos

1. H. Vázquez-Vera, A. Fernández, AM. Novoa, L. Delgado, J. Barcala, C. Macías, C. Borrell, y. Grupo Fotovoz ASPB. Mediadores percibidos entre la inseguridad residencial y la salud: un estudio con la metodología fotovoz. Congreso Iberoamericano de Epidemiología y Salud Pública. Lisboa, 2018.
2. H. Vázquez-Vera, LP. Palència, AN. Novoa, CB. Borrell y Grupo de Investigación en Vivienda y Salud de la ASPB. ¿Qué sabemos sobre la inseguridad residencial y la salud? La experiencia del grupo de investigación en vivienda y salud de la ASPB. Congreso Iberoamericano de Epidemiología y Salud Pública. Lisboa, 2018.
3. H. Vázquez-Vera. Housing insecurity and health as a key issue to tackle in our cities. Updated evidence and further steps: the case of Barcelona. International Conference of Urban Health. Coimbra, 26-29 de septiembre de 2017.
4. Daponte A, Mateo I, Vázquez-Vera H. [Evictions and Health, a response from the public health in Spain is needed]. Gac Sanit. 2016; 30(4):239-41.
5. Palència L, Vázquez-Vera H, Borrell C. Els problemes per fer front a la hipoteca i el seu efecte en la salut: un estudi amb persones de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH). Barcelona Soc Rev d'informació i Estud Soc. 2016;(20):48-58.

Altres productes de transferència

1. Agència de Salut Pública de Barcelona, Plataforma de Afectados por la Hipoteca. Voces y Miradas: Inseguridad residencial y Salud. 1o Ed. Barcelona, España: Agència de Salut Pública de Barcelona; 2018. 184 p.
2. Exposició "La nostra vida en caixes: inseguretat residencial i salut". Observatori DESC, Agència de Salut Pública de Barcelona, PAH Barcelona. 2018.
3. Roda de premsa de la presentació de l'informe III "Radiografies de la situació del dret a l'habitatge, la pobresa energètica i el seu impacte en la salut a Barcelona". Observatori DESC, Agència de Salut Pública de Barcelona, Enginyeria Sense Fronteres, Alianza contra la Pobreza Energética, PAH Barcelona. 2018.
4. Informe III "Radiografies de la situació del dret a l'habitatge, la pobresa energètica i el seu impacte en la salut a Barcelona". Observatori DESC, Agència de Salut Pública de Barcelona, Enginyeria Sense Fronteres, Alianza contra la Pobreza Energética, PAH Barcelona. 2018.
5. Informe II "Radiografies de la situació del dret a l'habitatge, la pobresa energètica i el seu impacte en la salut a Barcelona". Observatori DESC, Agència de Salut Pública de Barcelona, Enginyeria Sense Fronteres, Alianza contra la Pobreza Energética, PAH Barcelona. 2018.

6. Informe I "Radiografies de la situació del dret a l'habitatge, la pobresa energètica i el seu impacte en la salut a Barcelona". Observatori DESC, Agència de Salut Pública de Barcelona, Enginyeria Sense Fronteres, Alianza contra la Pobreza Energética, PAH Barcelona. 2018.
7. Vídeo "Accés a l'habitatge i salut". ASPB, Observatori DESC, Càritas Diocesana de Barcelona i la PAH Barcelona. 2016. Disponible en:
<https://www.youtube.com/watch?v=1if4Vcht6YQ&t=8s>

Equip

Carme Borrell

Juli Carrere

Ana Fernández

Ana Novoa

Laia Palència

Alba Pérez

Hugo Vásquez

Pobresa energètica i salut des de múltiples perspectives: anàlisi individual, geogràfic i temporal (PENSA)

Línia de treball

Pobresa energètica i salut.

Objectius

Aquest projecte consta de quatre estudis que responen als següents objectius:

1. Crear un índex de vulnerabilitat estructural a la pobresa energètica a nivell de país pels països membre de la Unió Europea. Identificar tipologies de països segons el seu grau de vulnerabilitat estructural a la pobresa energètica i explorar la utilitat de l'índex en l'àmbit de la salut pública.
2. Analitzar l'evolució de 1) la pobresa energètica, 2) l'associació entre la pobresa energètica i la salut i 3) l'impacte de la pobresa energètica sobre la salut a la Unió Europea abans i durant la crisi econòmica, tenint en compte les tipologies de països de vulnerabilitat estructural a la pobresa energètica.
3. Analitzar l'associació entre la pobresa energètica i l'estat de salut, l'ús de serveis sanitaris i l'ús de medicaments a la ciutat de Barcelona l'any 2016.
4. Desenvolupar un índex de la pobresa energètica a nivell d'àrea petita per a la ciutat de Barcelona l'any 2016.

Metodologia

En aquest projecte s'utilitzen diferents metodologies quantitatives per aconseguir els respectius objectius. Les fonts de dades són principalment enquestes poblacionals tant a nivell europeu, com l'enquesta European Quality of Life Survey, com a nivell municipal, com l'Enquesta de Salut de Barcelona. S'utilitzen també altres dades que provenen d'Eurostat, el cens o el padró. En aquest projecte s'utilitzen una gran varietat d'anàlisis estadístics, com l'anàlisi de components principals, el càlcul de mesures d'associació i impacte a través de models de regressió de Poisson amb variància robusta o l'ús del model Bayesià M-Model.

Període d'execució

Inici projecte: 01/01/2016

Final projecte: 30/06/2020

Difusió

Articles

1. Recalde M, Peralta A, Oliveras L, Tirado-Herrero S, Borrell C, Palència L, Gotsens M, Marí-Dell'Olmo M. Structural energy poverty vulnerability and excess winter mortality in the European Union: Exploring the association between structural determinants and health. *Energy Policy*. 2019;133:110869.

Comunicacions a jornades i congressos

1. Oliveras L, Artazcoz L, Borrell C, Gotsens M, Palència L, Peralta A, Marí-Dell'Olmo M. Asociación entre la pobreza energética y la salud en la Ciudad de Barcelona. XXXVII Reunión Anual de la Sociedad Española de Epidemiología (SEE), XIV Congresso da Associação Portuguesa de Epidemiologia (APE) yXVIII Congreso de la Sociedad Española de Salud Pública y Administración Sanitaria (SESPAS). Oviedo, 3-6 de septiembre de 2019.
2. Marí-Dell'Olmo M, Vergara C, Oliveras L, Martínez-Beneito MA. Estimation of an energy poverty index at small area level based on the Barcelona Health survey. XVII Conferencia Española y VII Encuentro Iberoamericano de Biometría (CEB-EIB). València, 19-21 de junio del 2019.
3. Oliveras L, Peralta A, Palència L, Gotsens M, Marí-Dell'Olmo M, Proyecto PENSA. Pobreza energética y salud: evolución en la Unión Europea antes y durante la crisis económica, 2007-2016. XV Congreso Español y V Congreso Iberoamericano de Salud Ambiental. Valencia, 22-24 de mayo del 2019.
4. Oliveras L, Gotsens M, Palència L, Peralta A, Artazcoz L, Borrell C, Marí-Dell'Olmo M. Pobreza energética y salud en la Unión Europea. XXXVI Reunión Anual de la Sociedad Española de Epidemiología (SEE) y XIII Congresso da Associação Portuguesa de Epidemiologia (APE). Lisboa, 11-14 de septiembre de 2018.

Equip

Marc Marí Dell'Olmo (IP)

Lucía Artazcoz

Carme Borrell

Mercè Gotsens

María José López

Laura Oliveras

Laia Palència

Andrés Peralta

Martina Reclade

Avaluació integral d'una intervenció per a reduir la pobresa energètica a Barcelona. Programa Energia, la justa.

Línia de treball

Pobresa energètica i salut

Objectius

Aquest projecte consta dels següents objectius:

Objectiu general: avaluar l'efectivitat del programa "Energia, la justa" per a reduir la pobresa energètica i els seus efectes en l'estat de salut en població vulnerable a Barcelona el 2016.

Objectius específics:

1. Analitzar l'estat de salut de la població vulnerable afectada per pobresa energètica tot comparant-la amb l'estat de salut de la població sense pobresa energètica.
2. Analitzar la relació entre la intensitat de la pobresa energètica i l'estat de salut física i mental de la població vulnerable afectada.
3. Avaluar l'impacte en pobresa energètica i en l'estat de salut física, mental i l'ús de serveis d'atenció primària d'un programa, "Energia, la justa", basat en provisió d'informació a població vulnerable.
4. Avaluar l'experiència i els efectes percebuts del programa "Energia, la justa" per reduir pobresa d'energia en Barcelona 2016 segons tipologies diferents d'usuaris.

Metodologia

En aquest projecte s'utilitza una aproximació quantitativa i qualitativa i en ambdós aproximacions s'utilitzen metodologies diferents per aconseguir els respectius objectius. Les fonts de dades de naturalesa quantitativa es deriven d'una enquesta ad-hoc realitzada als participants de l'estudi abans i després de la intervenció i es compara la seva situació utilitzant l'Enquesta Salut de Barcelona de l'Agència de Salut Pública de Barcelona. L'ànlisi estadística va emprar diferents mètodes per tal de calcular mesures d'associació i l'impacte de la intervenció en la salut, aquesta darrera es va realitzar amb l'aproximació de la Diferència-en-Diferències. Les dades de naturalesa qualitativa es van obtenir realitzant entrevistes en profunditat i grups de discussió, tant a persones que van participar en la implementació de la

intervenció com , fonamentalment, les persones que en van ser destinatàries. L'anàlisi va fer ús d'un mètode constructivista-interpretatiu, en coincret el mètode de la teoria fonamentada constructivista per a crear marcs conceptuals mitjançant l'anàlisi inductiva.

Període d'execució

Inici projecte: 15/10/2016

Final projecte: 15/12/2020

Difusió

Articles

1. Jacques-Aviñó C, Dvorzak JL, Marí-Dell'Olmo M, Arjona DR, Peralta A, Carrere J, Benach J, Ramos C, Plana M, López MJ. Qualitative evaluation of an intervention to reduce energy poverty. Revista De Saúde Pública; 2019: 53-62.

Comunicacions a jornades i congressos

1. Carrere J, Benach J, Novoa AM. Desigualdades en pobreza energètica y salud en un contexto urbano del sur de Europa. XXXVI Reunión Científica de la Sociedad Española de Epidemiología y XIII Congreso da Associação portuguesa de epidemiologia. Lisboa, 11-14 de septiembre de 2018.

Equip

Juli Carrere

Ana Novoa

Laura Oliveras

Andres Peralta

Constanza Jacques

Marc Marí Dell'Olmo

María José López

Turisme i salut: estudi participatiu de Fotoveu al barri Gòtic de Barcelona

Línia de treball

Gentrificació i salut.

Objectius

Aquest projecte consta dels següents objectius:

Objectiu General: identificar els mecanismes que expliquen la relació entre la turistització del barri Gòtic i la salut de les seves veïnes i veïns.

Objectius específics:

1. Promoure la reflexió crítica, sobre turistització i salut, a partir de les fotografies de les participants.
2. Generar recomanacions per millorar la salut de les veïnes i veïns del Gòtic.
3. Informar a responsables polítics de les recomanacions establertes.

Metodologia

Es tracta d'una investigació-acció participativa on s'ha emprat la metodologia qualitativa de Fotoveu. 13 participants (10 dones i 3 homes d'entre 43 a 80 anys), residents al barri, van ser captats mitjançant un mostreig de conveniència realitzat a través de dues associacions del barri: l'Associació de Veïns/es del barri Gòtic-Espai Social La Negreta i el Casal de Gent Gran del Pati Llimona. Les persones participants es van establir en dos grups per discutir com la turistització del barri estava afectant a la seva qualitat de vida. Cada grup va discutir i analitzar críticament les seves fotografies durant 6 sessions. Es van requerir dos sessions més, que es van realitzar amb totes les persones participants, per consensuar i categoritzar els resultats així com per establir recomanacions. Les sessions van ser transcrites per efectuar un anàlisi qualitatiu temàtic de contingut, emprant les categories consensuades com a referència.

Període d'execució

Inici projecte: 15/01/2018

Final projecte: 20/01/2019

Difusió

Comunicacions a jornades i congressos

1. Sánchez-Ledesma E, Martín-Sánchez M, Reyes A, Peralta A, Vásquez H, Clotas C, Sagarra N, Daban F, Díez E (2018): Turistificación y calidad de vida: estudio participativo de fotovoz en el barrio Gótico de Barcelona. XXXVI Reunión Científica de la Sociedad Española de Epidemiología y XIII Congreso da Associação portuguesa de epidemiologia. Lisboa, 11-14 de septiembre de 2018.

Altres productes de transferència

1. Fanzine "Turisme i qualitat de vida de les veïnes i veïns del barri Gòtic: aproximació participativa des de la fotografia" Barcelona Salut als Barris. Agència de Salut Pública de Barcelona. Barcelona, 2019. Disponible a: <https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2019/03/Fotoveu-gotic-190321.pdf>
2. Pàgina web: <https://fotoveugotic.org/>
3. Mostra itinerant al barri Gòtic: "Turisme i qualitat de vida de les veïnes i veïns del barri Gòtic". Arxiu Fotogràfic del barri Gòtic, Agència de Salut Pública de Barcelona. Barcelona, 2019.
4. Exposició: "Turisme i qualitat de vida al barri Gòtic. La mirada del seu veïnat". Art i Salut. Agència de Salut Pública de Barcelona. 2019.
5. Participació de l'Esther Sánchez a la taula rodona sobre turistificació i salut pública organitzada per l'Assemblea de Barris per un Turisme Sostenible (ABTS) (2019).
6. Reportatge: "Els efectes del turisme al Gòtic, a través de les fotos dels seus veïns". Bàsics-Betevé Barcelona, 2019. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=r0A7dHjiUpA>

Equip

Esther Sánchez-Ledesma

Natàlia Sagarra

Catrina Clotas Bové

Victoria Phorté

Hugo Vásquez Vera

Andrés Peralta

Èlia Díez

Impacte en la salut i el benestar de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús

Línia de treball

Habitatge cooperatiu i salut.

Objectius

Aquest projecte consta de tres estudis que responen als següents objectius:

Objectiu General: estudiar l'efecte dels models cooperatius d'habitatge en salut i benestar.

Objectius específics:

1. Sintetitzar l'evidència científica disponible sobre els efectes dels models d'habitatge cooperatiu a la salut i benestar.
2. Analitzar l'impacte dels projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Catalunya en la salut i el benestar de les persones que entren a formar part d'aquests projectes.
3. Avaluar l'habitabilitat i confort dels habitatges en els nous projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Catalunya.
4. Conèixer les percepcions, interpretacions i expectatives de les persones participants en models de cohabitatge cooperatiu en Catalunya respecte a la salut, el benestar i la qualitat de vida.

Metodologia

En aquest projecte s'utilitzen metodologies quantitatives i qualitatives per aconseguir els objectius. En primer lloc, s'ha realitzat una revisió sistemàtica exploratòria seguint 5 passos (identificar la pregunta d'investigació, identificar els estudis rellevants, seleccionar els estudis, extreure les dades i informar dels resultats). S'ha inclòs documents revisats per parells a partir de 1960, sense límit geogràfic i sense restricció de disseny. 3 parells de revisors van participar en la selecció de documents, la qual es va realitzar en tres fases seqüencials (títol, resum i text complet). S'ha utilitzat un mètode analític descriptiu per a resumir les dades segons indicadors de salut. En segon lloc, s'està duent a terme un estudi quasi-experimental (amb grup comparació) en base a una cohort dinàmica de persones participants en nous projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Catalunya. En tercer lloc, es realitzarà un estudi exploratori interpretatiu realitzat a partir d'entrevistes semi-estructurades individuals, seguint una perspectiva fenomenològica. Es realitzarà un mostreig teòric on les persones seran

segmentades en funció de si estan en: (1) habitatges cooperatius en cessió d'ús en disseny o construcció; (2) habitatges cooperatius d'un any o més d'antiguitat. S'utilitzarà un criteri de màxima variabilitat de persones en cada segment. Es convidarà a participar en cadascun dels segments a persones de diferent edat, gènere i habitatges cooperatius, fins a arribar a la saturació de la informació en cadascun dels segments. S'utilitzarà complementàriament una estratègia de bola de neu on es preguntarà a les persones entrevistades si coneixen a altres persones que puguin estar interessades a participar.

Període d'execució

Inici projecte: 01/01/2019

Final projecte: 31/12/2021

Difusió

El contingut de difusió d'aquest projecte estarà disponible a partir de l'any 2020.

Equip

Ana Novoa (IP)

Juli Carrere

Anna Fernàndez

Alexia Reyes

Laura Oliveras

Andrés Peralta

Carme Borrell

Catherine Pérez

Altres estudis

Com influeix la situació laboral sobre els efectes de la inseguretat residencial sobre la salut

Línia de treball

Inseguretat residencial i salut.

Objectius

Aquest estudi consta dels següents objectius:

Objectiu General: avaluar com la situació laboral modifica l'efecte de la inseguretat residencial sobre la salut en persones que han participat a el programa " Treball als Barris" a Barcelona entre els anys 2015 i 2016.

Objectius específics:

1. Descriure les característiques sociodemogràfiques, la situació de salut mental i percebuda prèvia i posterior a la implementació del programa "Treball als Barris" segons la situació residencial i sexe.
2. Analitzar els efectes en salut dels canvis a la situació residencial abans i després a la implementació del programa "Treball als Barris" segons sexe.
3. Analitzar si aquests efectes es modifiquen segons els canvis a la situació laboral de les persones participants.

Metodologia

S'ha realitzat un estudi longitudinal. La població d'estudi van ser les persones de 16 a 64 anys en situació de desocupació que van participar en el programa "Treball als Barris" entre el 2015 i el 2016.

Com a font principal d'informació es va utilitzar l'Enquesta d'Efectes en Salut de la Situació de Desocupació realitzada a la població d'estudi prèviament a entrar a "Treball als Barris", durant la sessió informativa del programa, i aquestes mateixes persones un any després. Aquests qüestionaris recullen característiques

sociodemogràfiques, de prestació d'ocupació, laborals, de situació residencial i de salut i qualitat de vida de la població d'estudi. L'enquesta basal va ser emplenada per 1001 participants (taxa de resposta del 36,2%) sota la supervisió de personal entrenat. D'aquests, 743 participants (taxa de seguiment del 74,2%) van respondre a l'enquesta de seguiment, un any després de la seva entrada en el programa de manera telefònica a través d'una enquestadora entrenada. A posteriori, es va excloure a aquelles persones que havien finalitzat el seu últim contracte per problemes de salut en l'enquesta basal, obtenint una mostra total de 699 participants. Finalment, sota el marc d'aquest estudi es van excloure aquells casos que no havien respost a la pregunta sobre retards en el pagament o perquè vivien en situació de sensellarisme, generant una mostra final de 496 persones (242 dones, 254 homes).

Període d'execució

Inici projecte: 26/09/2017

Final projecte: 28/06/2018

Difusió

Articles

1. Reyes A, Vásquez-Vera H, Novoa A, González-Marín P, Puig-Barrachina V, Borrell C. [How does employment status influence the effects of residential insecurity on health?]. Gac Sanit. 2019;S0213-9111(19)30213-4.

Equip

Alexia Reyes

Hugo Vásquez

Ana Novoa

Vanessa Puig

Patricia González

Carme Borrell

Com afecta la inseguretat residencial sobre la salut de les persones inquilines

Línia de treball

Inseguretat residencial i salut.

Objectius

Objectiu general: analitzar els efectes que tenen les etapes primerenques d'inseguretat residencial, tant en la seva dimensió legal com econòmica, en l'estat de salut física i mental de persones inquilines a Barcelona l'any 2019.

Objectius específics:

1. Descriure i comparar les característiques sociodemogràfiques de persones inquilines a Barcelona que han sofert desplaçaments forçats a causa d'etapes primerenques d'inseguretat residencial en els últims 5 anys amb persones inquilines a Barcelona que no han patit desplaçaments forçats a causa d'etapes primerenques d'inseguretat residencial en els últims 5 anys.
2. Analitzar l'estat de salut física i mental de persones inquilines a Barcelona que han sofert desplaçaments forçats a causa d'etapes primerenques d'inseguretat residencial en els últims 5 anys comparades amb persones inquilines a Barcelona que no han patit desplaçaments forçats a causa d'etapes primerenques d'inseguretat residencial en els últims 5 anys.
3. Analitzar si existeixen diferències en els efectes sobre la salut dels desplaçaments forçats a causa d'etapes primerenques d'inseguretat residencial en les persones que han estat afectades en els últims 5 anys, segons gènere, situació de lloguer, nacionalitat i classe social.

Metodologia

Estudi transversal. La població d'estudi van ser les persones de 18 anys o més que vivien de lloguer a la ciutat de Barcelona i que va respondre un qüestionari web auto-administrat (l'Enquesta de Condicions de Vida de Persones Llogateres de l'Àrea Metropolitana de Barcelona 2019).

L'estudi va ser dissenyat pel Sindicat de Llogateres, La Hidra Cooperativa i l'ASPB i va recollir informació sociodemogràfica, residencial i de salut. La recollida de dades es va dur a terme entre març i maig del 2019. Es va seleccionar una persona per llar.

Les variables depenents van ser la salut autopercebuda i la salut mental. La principal variable explicativa es va construir a partir d'informació sobre la raó per la qual la persona es va haver de canviar d'habitatge els darrers 5 anys en cas d'haver-ho fet, obtenint una variable amb les següents categories: inseguretat residencial econòmica, inseguretat residencial legal i sense inseguretat residencial.

Es van ajustar models de regressió de Poisson robusta per analitzar l'associació entre inseguretat residencial en etapes primerenques i salut mental i física. Els models es van ajustar per variables sociodemogràfiques i residencials.

Període d'execució

Inici del projecte: juliol 2018

Final del projecte: en marxa.

Difusió

Els productes derivats d'aquest estudi es publicaran durant el 2020.

Equip de treball

Constanza Vásquez

Juli Carrere

Hugo Vásquez

Carme Borrell

Tesis i tesines

Tesis Doctorals en supervisió

Títol: Efectes de la pobresa energètica sobre la salut i el benestar de les persones.

Doctorant/da: Laura Oliveras

Director/a: Marc Marí i Carme Borrell

Universitat: UPF

Data de defensa del protocol de tesi: 09/05/2019

Títol: Evaluación e impacto integral de una intervención para reducir la pobreza energética en Barcelona (2016-2018).

Doctorant/da: Juli Carrere

Director/a: Joan Benach i Ana M. Novoa

Universitat: UPF

Data de defensa del protocol de tesi: 25/04/2017

Títol: Inseguridad residencial por motivos económicos y su relación con la salud.

Doctorant/da: Hugo Vásquez

Director/a: Carme Borrell i Laia Palència

Universitat: UPF

Data de defensa del protocol de tesi: 15/01/2016

Tesines de Màster Defensades

Títol: Inseguridad residencial y salud mental: el efecto de la tenencia y la co-existencia de inseguridades

Tesinand/a: Alba Pérez

Director/a: Ana M. Novoa i Hugo Vàsquez

Universitat: Universitat Pompeu Fabra de Barcelona (Màster en Salut Pública)

Data de defensa: 25/06/2019

Títol: ¿Cómo influye la situación laboral sobre los efectos de la inseguridad residencial sobre la salud?

Tesinand/a: Alèxia Reyes

Director/a: Ana M. Novoa i Hugo Vàsquez

Universitat: Universitat Pompeu Fabra de Barcelona (Màster en Salut Pública)

Data de defensa: 28/06/2018

Títol: Structural energy poverty vulnerability and excess winter mortality in the European Union: Exploring the association between structural determinants and health.

Tesinand/a: Martina Recalde

Director/a: Andrés Peralta i Marc Marí-Dell'Olmo

Universitat: Universitat Pompeu Fabra de Barcelona (Màster en Salut Pública)

Data de defensa: 28/06/2018

Altres productes de transferència

Participació a jornades, taules rodones i similars

- Participació de l'Hugo Vàsquez i l'Esther Sánchez al Consell Municipal de Benestar Social, de l'Ajuntament de Barcelona amb una presentació sobre la relació entre habitatge, barri i salut, amb una aproximació des de la fotografia (2019).
- Participació de la Laura Oliveras i l'Esther Sánchez a les IV Jornades de Formació Crítica de la Universitat de Barcelona (2019) amb una ponència sobre la relació de l'habitatge amb la salut.
- Participació de l'Esther Sánchez a les IV Jornades sobre Desigualtats Socials "L'Habitatge: un dret social difícil d'exercir" de la Universitat de Lleida (2019).
- Participació del Grup d'Habitatge i Salut a la Fira de Serveis de la I Jornada ASPB (2019).
- Participació de l'Ana Fernández al debat posterior a la presentació pública de l'informe sobre okupació de pisos buits de l'Obra Social. Acte organitzat per l'Obra Social i l'Ateneu Barcelonès, 2019.
- Participació de l'Ana Novoa a les IV Jornades d'Habitatge organitzades pel Consell Insular de Menorca (2018) amb una ponència sobre inseguretat residencial i el seu impacte en salut i les desigualtats en salut.
- Participació del Juli Carrere al II Congrés Català de Pobresa Energètica (2018) amb una ponència sobre l'impacte en salut de la pobresa energètica a la taula de riscos associats en llars en situació de vulnerabilitat.
- Participació de l'Andrés Peralta i l'Hugo Vàsquez a les III Jornades de Formació Crítica de la UB (2018) amb una ponència sobre la relació entre inseguretat residencial, pobresa energètica i salut.
- Participació de l'Ana Novoa a la Jornada Ley Vivienda PAH organitzada per la PAH, l'APE i l'Observatori DESC (2018) amb una ponència sobre l'evidència científica de la relació entre habitatge i salut.

- Participació de l'Andrés Peralta i l'Hugo Vásquez a una ponència a la Universitat de Girona sobre l'habitatge com a exemple d'un determinant social de les desigualtats (2017).
- Participació de l'Ana Novoa a les Jornades Ciclo SlowInfo organitzades per l'ESFA, una associació d'estudiants d'Arquitectura de Barcelona (2016), amb una ponència sobre intervencions efectives per a reduir les desigualtats en salut derivades de les condicions d'habitatge en base als resultats del projecte Sophie.

Organització de jornades o sessions científiques

- Organització d'una sessió científica de l'ASPB (2018): Nous reptes en habitatge i salut. L'evidència científica entre habitatge i salut. Què s'ha fet des de l'ASPB i reptes de futur.

Entrevistes a mitjans audiovisuals

- Participació de l'Esther Sánchez a l'Informatiu de TVE Catalunya sobre l'estudi de fotoveu sobre turisme i salut al barri Gòtic de Barcelona (2019). Disponible a : <https://twitter.com/i/status/1104384392896614400>
- Participació de l'Esther Sánchez al programa "El matí de Barcelona" a Betevé radio sobre l'impacte del turisme en la salut de les veïnes i veïns del Gòtic (2019). Disponible a: <https://beteve.cat/el-mati-de-barcelona-910fm/turisme-impacte-salut-veins-gotic/>
- Entrevista de ràdio (Onda Cero Menorca) a l'Ana Novoa en relació a les IV Jornades d'Habitatge organitzades pel Consell Insular de Menorca, 2018.
- Entrevista de ràdio (IB3) a l'Ana Novoa en relació a les IV Jornades d'Habitatge organitzades pel Consell Insular de Menorca, 2018.
- Entrevista a l'Ana Novoa com a persona experta per a l'elaboració de l'informe "La vivienda, una cuestión de salud pública" elaborat per Provivienda, 2018. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=InxAXvnNrFA&feature=youtu.be>
- Participació de l'Ana Novoa una entrevista del programa Codi de Barris de Beteve sobre el dret a l'habitatge (2018). Disponible a: <https://beteve.cat/codi-de-barris/codi-de-barris-habitatge-2a-part/>
- Participació de l'Ana Novoa a un vídeo sobre l'accés a l'aigua elaborat per Enginyeria Sense Fronteres (ESF) (2016). Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=E7JV3egUZGo>

Articles i d'altres publicacions divulgatives

- Article divulgatiu sobre habitatge i salut des d'una perspectiva de gènere: Nova AM. Habitatge i Salut: una mirada de gènere. Revista "El Poblenou". 2018;104:11-14. Disponible a: <https://www.elpoblenou.cat/images/N104DES2018.pdf>
- Article divulgatiu sobre habitatge cooperatiu: Borrell C. Un hogar diferente. El Periódico, 2018. Disponible a: <https://www.elperiodico.com/es/opinion/20180123/un-hogar-diferente-articulo-carne-borrell-vivienda-cooperativa-salud-calidad-de-vida-6571820>
- Article divulgatiu explicant el marc conceptual de la relació entre habitatge i salut: Borrell C. La vivienda también afecta a la salud. El Periódico, 2017. Disponible a: <https://www.elperiodico.com/es/opinion/20170910/la-vivienda-tambien-afecta-a-la-salud-6276953>
- Article divulgatiu sobre l'impacte en salut de l'habitatge: Vázquez H i Peralta A. Estem perdent el dret a la ciutat i això té implicacions per a la salut mental i física. El diari de la sanitat, 2017. Disponible a: <http://diarisanitat.cat/perdent-dret-ciutat-aixo-implicacions-salut-mental-fisica/>

Participació en xarxes socials

- Compte de Twitter del Grup. Des de mitjans del 2018, el Grup d'Habitatge i Salut té un compte de Twitter propi (@habitatgeisalut). Compta amb 250 seguidors i ha realitzat uns 70 tuits propis des de la seva creació.

Altres activitats del Grup

Participació al Consell de l'Habitatge Social de Barcelona

Des de finals del 2018, l'ASPB participa a través del Grup d'Habitatge i Salut al Consell de l'Habitatge Social de Barcelona, òrgan consultiu de participació sobre política d'habitatge a la ciutat de Barcelona format per unes 100 entitats públiques o privades, organitzacions socials i d'altres ens relacionats amb l'habitatge. Dintre del Consell, el Grup participa a la Taula d'habitatge cooperatiu, al Grup de Treball de pobresa energètica i al Grup de Treball d'expulsió de veïns i veïnes.

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

Connectem
f t o in

www.aspb.cat